

Kabinet offert bestaanszekerheid op

Het kabinet trekt meer geld uit voor Defensie. In het verleden is juist fors bezuinigd op de krijgsmacht, onder meer onder verantwoordelijkheid van VVD-bewindspersonen. Dat die eerdere bezuinigingen nu deels worden teruggedraaid, is begrijpelijk. Het probleem is echter dat de extra defensie-uitgaven worden gefinancierd door te snijden in de sociale zekerheid. Kennelijk hebben de andere regeringspartijen daar geen bezwaar tegen.

De verdere verhoging van de AOW-leeftijd is naar mijn mening onnodig. Nederland kent al een van de hoogste pensioenleeftijden van Europa. Volgens de huidige afspraken stijgt de AOW-leeftijd met acht maanden wanneer de levensverwachting met één jaar toeneemt. Het kabinet wil deze verhouding wijzigen naar twaalf maanden. Bovendien kan de AOW-leeftijd nu alleen stijgen wanneer de levensverwachting toeneemt. Het zou logischer zijn om wettelijk vast te leggen dat de AOW-leeftijd ook kan dalen wanneer de levensverwachting afneemt. Juist dat laatste is de afgelopen jaren gebeurd in onder meer Nederland en IJsland.

Daarnaast vallen de kosten van de AOW al jaren lager uit dan eerder werd voorspeld. Als percentage van het nationale inkomen stijgen deze uitgaven bovendien nauwelijks. Het Nederlandse pensioenstelsel, waarin de AOW fungeert als volksverzekering en werknemers daarnaast via hun cao aanvullend pensioen opbouwen, is daardoor beter houdbaar dan veel pensioenstelsels in andere Europese landen.

Ook de voorgenomen verkorting van de maximale WW-duur van twee jaar naar één jaar is onnodig. Tegelijkertijd worden de voorwaarden voor het opbouwen van WW-rechten verder aangescherpt. Dit vergroot het risico op armoede en leidt waarschijnlijk tot meer beroep op de bijstand. De maximale WW-duur bedroeg vroeger vijf jaar en werd later teruggebracht naar drie jaar en vervolgens naar twee jaar. Verdere verslechtingen maken het voor werkzoekenden niet gemakkelijker om weer aan het werk te komen.

De plannen voor de arbeidsongeschiktheidsregelingen vormen een volgende verslechtering. Mensen die blijvend arbeidsongeschikt zijn, dreigen een deel van hun inkomenszekerheid te verliezen. Het aantal arbeidsongeschikten is de afgelopen decennia juist afgenomen. Wel zien we dat meer mensen uitvallen in fysiek zware en slijtende beroepen, mede doordat de AOW-leeftijd steeds verder is verhoogd. Deze mensen korten op hun uitkering en hen richting de bijstand duwen, vind ik een ernstige misstand. Wat wel noodzakelijk is, is dat medische keuringen tijdig plaatsvinden. Dat vraagt om extra investeringen in het UWV.

Alsof deze lijst van verslechtingen nog niet lang genoeg is, wil het kabinet ook bezuinigen op huishoudelijke hulp. Tegelijkertijd wordt van ouderen verwacht dat zij langer zelfstandig thuis blijven wonen. Die twee uitgangspunten zijn moeilijk met elkaar te verenigen. In een eerder kabinet schrapte VVD-minister Helder bovendien 55.000 verpleeghuisplaatsen met als argument dat ouderen langer thuis zouden moeten wonen. Zonder voldoende ondersteuning wordt dat echter steeds lastiger.

Meer investeren in Defensie is een politieke keuze die door een meerderheid wordt gesteund. Het afwentelen van de kosten op de bestaanszekerheid van burgers is echter geen keuze waarvoor kiezers hebben gestemd. Het stond niet in de verkiezingsprogramma's. Als het kabinet wil vasthouden aan een strikt begrotingsbeleid en de beste leerling van de Europese klas wil zijn, haal het geld dan waar het zit. Schaf fiscale uitzonderingsposities voor grote bedrijven af, waardoor zij soms relatief minder belasting betalen dan het midden- en kleinbedrijf. Verhoog desnoods de belastingdruk voor de hoogste inkomens, in plaats van de rekening neer te leggen bij werklozen, arbeidsongeschikten en werkende Nederlanders die afhankelijk zijn van hun loon.

Anne van Dijk, Drachten